

**CLASSICAL GREEK
STANDARD LEVEL
PAPER 2**

Thursday 17 May 2007 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: answer the questions on three of the passages. The three passages should be selected from two prescribed topics only.
- Section B: answer one question.

SECTION A

[30 marks]

Answer the questions on **three** of the passages. The three passages should be selected from **two** prescribed topics only.

1. The Homeric epic

(a) Homer *Odyssey* 21.249-68

ὦ πόποι, ἦ μοι ἄχος περί τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων.
 οὐ τι γάμου τοσσοῦτον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ· 250
 εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιῖδες, αἱ μὲν ἐν αὐτῇ
 ἀμφιάλω Ἰθάκῃ, αἱ δ' ἄλλῃσιν πολίεσσιν·
 ἀλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν
 ἀντιθέου Ὀδυσῆος, ὃ τ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι
 τόξον· ἐλεγχείῃ δὲ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. 255
 τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
 Εὐρύμαχ', οὐχ οὕτως ἔσται· νοέεις δὲ καὶ αὐτός.
 νῦν μὲν γὰρ κατὰ δῆμον ἑορτὴ τοῖο θεοῖο
 ἀγνή· τίς δέ κε τόξα τιταίνοιτ'; ἀλλὰ ἔκηλοι
 κάτθεται. ἀτὰρ πελέκεάς γε καὶ εἴ κ' εἰώμεν ἅπαντας 260
 ἐστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὅτω,
 ἐλθόντ' ἐς μέγαρον Λαερτιάδῃω Ὀδυσῆος.
 ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
 ὄφρα σπείσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα·
 ἠῶθεν δὲ κέλεσθε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν, 265
 αἰγας ἄγειν, αἱ πᾶσι μέγ' ἔξοχοι αἰπολίοισιν,
 ὄφρ' ἐπὶ μηρία θέντες Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ
 τόξου πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.

- (i) ὦ πόποι ... πυθέσθαι (lines 249-55). What is the status of the speaker, and why is he upset? [2 marks]
- (ii) Translate τὸν δ' αὖτ' ... καὶ αὐτός (lines 256-7). [3 marks]
- (iii) Scan lines 258-9 (νῦν μὲν γὰρ ... ἔκηλοι). [2 marks]
- (iv) Who had set up the ἄεθλον (line 268)? What were its terms, and how was it eventually settled? [3 marks]

(b) Homer *Odyssey* 22.380-95

ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν· 380
 Τηλέμαχος κέλεται σε, περίφρων Εὐρύκλεια,
 κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας·
 ἦν δέ τις ἢ στοναχῆς ἢ κτύπου ἔνδον ἀκούση
 ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μή τι θύραζε
 προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ. 385
 ὡς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος,
 κλήϊσεν δὲ θύρας μεγάρων ἐὺ ναιεταόντων.
 σιγῇ δ' ἐξ οἴκοιο Φιλοίτιος ἄλτο θύραζε,
 κλήϊσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὐερκέος αὐλῆς.
 κείτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὄπλον νεὸς ἀμφιελίσσης 390
 βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἦιεν αὐτός·
 ἔζετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰών, ἔνθεν περ ἀνέστη,
 εἰσορόων Ὀδυσῆα. ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα
 πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
 μὴ κέρα ἵπες ἔδοιεν ἀποιομένοιο ἀνακτος. 395

- (i) Τηλέμαχος ... ἔργῳ (lines 381-5): What are the instructions given to Eurycleia? By whom are they given, and why? [3 marks]
- (ii) Translate ὡς ἄρ' ... ναιεταόντων (lines 386-7). [3 marks]
- (iii) Scan lines 390-91 (κείτο ... ἦιεν αὐτός). [2 marks]
- (iv) ὁ δ' ἤδη ... ἀνακτος (lines 393-5). What is Odysseus doing with the bow, and why? [2 marks]

2. Greek Tragedy

(a) Euripides *Medea* 248-66

λέγουσι δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον
 ζῶμεν κατ' οἴκους, οἱ δὲ μάρνανται δορί,
 κακῶς φρονοῦντες· ὡς τρῖς ἂν παρ' ἀσπίδα 250
 στήναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον ἢ τεκεῖν ἅπαξ.
 ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πρὸς σὲ κάμ' ἤκει λόγος·
 σοὶ μὲν πόλις θ' ἦδ' ἐστὶ καὶ πατὴρ δόμοι
 βίου τ' ὄνησις καὶ φίλων συνουσία,
 ἐγὼ δ' ἔρημος ἄπολις οὐσ' ὑβρίζομαι 255
 πρὸς ἀνδρός, ἐκ γῆς βαρβάρου λελητισμένη,
 οὐ μητέρ', οὐκ ἀδελφόν, οὐχὶ συγγενῆ
 μεθορμίσασθαι τῆσδ' ἔχουσα συμφορᾶς.
 τοσοῦτον οὖν σου τυγχάνειν βουλήσομαι,
 ἦν μοι πόρος τις μηχανή τ' ἐξευρεθῆι 260
 πόσιν δίκην τῶνδ' ἀντιτείσασθαι κακῶν
 [τὸν δόντα τ' αὐτῷ θυγατέρ' ἦν τ' ἐγήματο],
 σιγᾶν. γυνὴ γὰρ τᾶλλα μὲν φόβου πλέα
 κακῆ τ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν·
 ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῆι, 265
 οὐκ ἔστιν ἄλλη φρῆν μαιφονωτέρα.

- (i) What is Medea's purpose in delivering to the Chorus the speech of which this is a part? [2 marks]
- (ii) Translate κακῶς φρονοῦντες ... τεκεῖν ἅπαξ (lines 250-51). [3 marks]
- (iii) οὐκ ἀδελφόν (line 257). Why is the inclusion of this phrase particularly shocking? [3 marks]
- (iv) Scan lines 265-6 (ὅταν δ' ... μαιφονωτέρα). [2 marks]

(b) Euripides *Medea* 741-58

Μη	ἡμάρτανον τόθ' ἠνίκ' ἐξελίμπανον δόμους πατρώιους, ἀνδρὸς Ἑλληνοσ λόγοισ πεισθεῖσ', ὃσ ἡμῖν σὺν θεῶι τείσει δίκην. οὔτ' ἐξ ἐμοῦ γὰρ παῖδασ ὄψεται ποτε ζῶντασ τὸ λοιπὸν οὔτε τῆσ νεοζύγου νύμφησ τεκνώσει παῖδ', ἐπεὶ κακὴν κακῶσ	800
	θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖσ ἐμοῖσι φαρμάκοισ. μηδεῖσ με φαύλην κάσθενῆ νομιζέτω μηδ' ἡσυχαιάν ἀλλὰ θατέρου τρόπου, βαρεῖαν ἐχθροῖσ καὶ φίλοισιν εὐμενῆ. τῶν γὰρ τοιούτων εὐκλεέστατοσ βίοσ.	805
	Χο ἐπεῖπερ ἡμῖν τόνδ' ἐκοίνωσασ λόγον, σέ τ' ὠφελεῖν θέλουσα καὶ νόμοισ βροτῶν ξυλλαμβάνουσα δρᾶν σ' ἀπεννέπω τάδε.	810
Μη	οὐκ ἔστιν ἄλλωσ· σοὶ δὲ συγγνώμη λέγειν τάδ' ἐστί, μὴ πάσχουσα, ὡσ ἐγώ, κακῶσ.	815
Χο	ἀλλὰ κτανεῖν σὸν σπέρμα τολμήσεισ, γύναι;	
Μη	οὔτω γὰρ ἂν μάλιστα δηχθεῖη πόσισ.	

- (i) Give **three** reasons why, according to Medea, she is justified in killing her children. [3 marks]
- (ii) **τείσει δίκην** (line 802). Give **two** ways in which this prediction will be fulfilled. [2 marks]
- (iii) Scan lines 807-8 (**μηδεῖσ με ... τρόπου**). [2 marks]
- (iv) Translate **ἀλλὰ κτανεῖν ... πόσισ** (lines 816-7). [3 marks]

3. Aristophanes' Comedy

(a) Aristophanes *Wasps* 103-20

εὐθύς δ' ἀπὸ δορπηστοῦ κέκραγεν ἐμβάδας,
 κᾶπειτ' ἐκεῖσ' ἐλθὼν προκαθεύδει πρῶ πάνυ,
 ὥσπερ λεπὰς προσεχόμενος τῷ κίονι. 105
 ὑπὸ δυσκολίας δ' ἅπασι τιμῶν τὴν μακρὰν
 ὥσπερ μέλιττ' ἢ βομβυλιὸς εἰσέρχεται
 ὑπὸ τοῖς ὄνυξι κηρὸν ἀναπεπλασμένος.
 ψήφων δὲ δείσας μὴ δεηθείη ποτέ,
 ἴν' ἔχοι δικάζειν, αἰγιαλὸν ἔνδον τρέφει. 110
 τοιαῦτ' ἀλύει· νουθετούμενος δ' αἰὲ
 μᾶλλον δικάζει. τοῦτον οὖν φυλάττομεν
 μοχλοῖσιν ἐνδήσαντες, ὡς ἂν μὴ ἔξιη.
 ὁ γὰρ υἱὸς αὐτοῦ τὴν νόσον βαρέως φέρει.
 καὶ πρῶτα μὲν λόγιοσι παραμυθούμενος 115
 ἀνέπειθεν αὐτὸν μὴ φορεῖν τριβώνιον
 μηδ' ἐξιέναι θύραζ'· ὁ δ' οὐκ ἐπέιθετο.
 εἶτ' αὐτὸν ἀπέλου κάκᾶθαιρ'· ὁ δ' οὐ μάλα.
 μετὰ τοῦτ' ἐκορυβάντιζ'· ὁ δ' αὐτῷ τυμπάνῳ
 ἄξας ἐδίκασεν εἰς τὸ Καινὸν ἐμπεσῶν. 120

- (i) In what respect is Philocleon said to be ὥσπερ μέλιττ' ἢ βομβυλιὸς (line 107)? How did he get that way? [3 marks]
- (ii) Translate ψήφων δὲ δείσας ... τρέφει (lines 109-110). [3 marks]
- (iii) Scan lines 112-113 (μᾶλλον δικάζει ... ἔξιη). [2 marks]
- (iv) Explain why Bdelycleon ἐκορυβάντιζ' his father (line 119). [2 marks]

(b) Aristophanes *Wasps* 891-911

Φι ὄρα τὸ χρῆμα, τὰ λόγι' ὡς περαίνεται.
 ἤκηκόειν γὰρ ὡς Ἀθηναῖοί ποτε 800
 δικάσειεν ἐπὶ ταῖς οἰκίαισι τὰς δίκας,
 κὰν τοῖς προθύροις ἐνοικοδομήσει πᾶς ἀνὴρ
 αὐτῷ δικαστηρίδιον μικρὸν πάνυ,
 ὥσπερ Ἐκαταῖον πανταχοῦ πρὸ τῶν θυρῶν.

Βδ ἰδού. τί ἔτ' ἐρεῖς; ὡς ἅπαντ' ἐγὼ φέρω, 805
 ὅσαπέρ γ' ἔφασκον κάτι πολλῷ πλείονα.
 ἀμὲν μὲν, ἦν οὐρητιάσης, αὐτῇ
 παρὰ σοὶ κρεμήσεται ἐγγὺς ἐπὶ τοῦ παττάλου.

Φι σοφόν γε τουτὶ καὶ γέροντι πρόσφορον 810
 ἐξηῦρες ἀτεχνῶς φάρμακον στραγγουρίας.

Βδ καὶ πῦρ γε τουτί· καὶ προσέστηκεν φακῆ
 ῥοφεῖν, ἐὰν δέη τι.

Φι τοῦτ' αὖ δεξιόν.
 κὰν γὰρ πυρέττω, τὸν γε μισθὸν λήψομαι·
 αὐτοῦ μένων γὰρ τὴν φακῆν ῥοφήσομαι.
 ἀτὰρ τί τὸν ὄρνιν ὡς ἔμ' ἐξηνέγκατε; 815

Βδ ἵνα γ', ἦν καθεύδης ἀπολογουμένου τινός,
 ἄδων ἄνωθεν ἐξεγείρη σ' οὔτοσί.

- (i) What is Bdelycleon hoping to achieve in this passage? [2 marks]
- (ii) Identify **three** objects in this passage brought by Bdelycleon for his father, and explain their function. [3 marks]
- (iii) Scan lines 813-14 (κὰν γὰρ πυρέττω ... ῥοφήσομαι). [2 marks]
- (iv) Translate ἵνα γ', ἦν ... οὔτοσί (lines 816-17). [3 marks]

4. Herodotus and the beginnings of history

(a) Herodotus 1.39-41.1

Ἀμείβεται ὁ νεηνίης τοῖσδε· Συγγνώμη μὲν, ὦ πάτερ, τοι, ἰδόντι γε ὄψιν τοιαύτην, περὶ ἐμὲ φυλακὴν ἔχειν· τὸ δὲ οὐ μανθάνεις, ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον, ἐμὲ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. Φῆς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρῆς φάναι ἐμὲ τελευτήσειν. Ὑὸς δὲ κοῖαι μὲν εἰσι χεῖρες; κοίη δὲ αἰχμῆ σιδηρῆ, τὴν σὺ φοβέαι; **Εἰ** 5 μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσειν με ἢ ἄλλου τεὸ ὅ τι τούτῳ ἔοικε, χρῆν δὴ σε ποιέειν τὰ ποιέεις· νῦν δὲ ὑπὸ αἰχμῆς. Ἐπίετε ὦν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν γίνεται ἡ μάχη, μέθεσ με. Ἀμείβεται **Κροῖσος**· ὦ παῖ, ἔστι τῇ με νικᾶς γνώμην ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο μεταγινώσκω 10 μετήμῃ τέ σε ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην. Εἶπας δὲ ταῦτα ὁ **Κροῖσος** μεταπέμπεται τὸν **Φρύγα** Ἄδρηστον, ἀπικομένῳ δὲ οἱ λέγει τάδε·

- (i) What was Atys trying to persuade his father to allow him to do, and why was it important to him that he succeed? [2 marks]
- (ii) What arguments used by Atys were decisive in persuading his father to let him go? [2 marks]
- (iii) Why did Croesus choose Adrastus to guard his son? How successful did Adrastus prove to be? [3 marks]
- (iv) Translate **Εἰ μὲν γὰρ ... ὑπὸ αἰχμῆς** (lines 5-7). [3 marks]

(b) Herodotus 1.46.3-47.2

ταῦτα μὲν νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια ἐς τὰ ἀπέπεμψε
μαντευσόμενος Κροῖσος· Λιβύης δὲ παρὰ Ἄμμωνα ἀπέστειλε
ἄλλους χρησομένους. διέπεμπε δὲ πειρώμενος τῶν μαντηίων ὅ τι
φρονέοιεν, ὡς, εἰ φρονέοντα τὴν ἀληθείην εὐρεθείη, ἐπείρηταί σφρα
δεύτερα πέμπων εἰ ἐπιχειρέοι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. 5
ἐντειλάμενος δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε ἀπέπεμπε ἐς τὴν διάπειραν τῶν
χρηστηρίων, ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ὀρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ ταύτης
ἡμερολογέοντας τὸν λοιπὸν χρόνον ἑκατοστῇ ἡμέρῃ χρᾶσθαι τοῖσι
χρηστηρίοισι, ἐπειρωτῶντας ὅ τι ποιέων τυγχάνοι ὁ Λυδῶν
βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω· ἄσσα δ' ἂν ἕκαστα τῶν χρηστηρίων 10
θεσπίση, συγγραψάμενος ἀναφέρειν παρ' ἑωυτόν. ὅ τι μὲν νυν τὰ
λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν· ἐν δὲ
Δελφοῖσι, ὡς ἐσηῆλθον τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι
τῷ θεῷ καὶ ἐπειρωτῶν τὸ ἐντεταλμένον, ἡ Πυθίη ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ
λέγει τάδε· 15

- (i) Translate ταῦτα μὲν νυν ... χρησομένους (lines 1-3). [3 marks]
- (ii) διέπεμπε ... στρατεύεσθαι (lines 3-5). What was Croesus' immediate aim in consulting the oracles, and what was his long term aim? [2 marks]
- (iii) παρ' ἑωυτόν. (line 11). How did Croesus set about achieving his first aim? [3 marks]
- (iv) What was the final outcome of Croesus' attempt to use the wisdom of the oracles? [2 marks]

5. Socrates portrayed by Plato

(a) Plato *Apology* 20c-e

ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστὶ
 πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοὶ αὐταὶ γέγονασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ
 γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τοσαύτη
 φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μὴ τι ἔπραττες ἀλλοῖον ἢ οἱ
 πολλοί. λέγε οὖν ἡμῖν τί ἐστίν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ 5
 αὐτοσχεδιάζωμεν. ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων, καὶ γὰρ
 ὑμῖν πειράσομαι ἀποδείξαι τί ποτ' ἐστὶν τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκεν
 τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δὴ. καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν
 ὑμῶν παίξειν· εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ
 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο 10
 τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως
 ἀνθρωπίνη σοφία· τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός. οὗτοι
 δὲ τάχ' ἂν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἀνθρώπον σοφίαν
 σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι,
 ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καὶ 15
 μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδ' ἐὰν δόξω τι ὑμῖν
 μέγα λέγειν·

- (i) Ἄλλ', ὦ Σώκρατες ... αὐτοσχεδιάζωμεν (lines 1-6). What question does Socrates put to himself here, and how does he eventually answer it? [3 marks]
- (ii) Translate ἀκούετε δὴ ... τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ (lines 8-9). [3 marks]
- (iii) οὗτοι ... οὓς ἄρτι ἔλεγον (lines 12-13). Name any two of these men. [2 marks]
- (iv) μὴ θορυβήσητε (line 16). What in particular, do you suppose, made Socrates feel the need to deliver these words? [2 marks]

(b) Plato *Apology* 25a-d

Πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κάγαθοὺς ποιούσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις;

Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω.

Πολλὴν γέ μου κατέγνωκας δυστυχίαν. καί μοι ἀπόκριναι· ἦ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιούντες 5 αὐτοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τούναντίον τούτου πᾶν εἷς μὲν τις ὁ βελτίους οἶός τ' ὦν ποιεῖν ἢ πάνυ ὀλίγοι, οἱ ἵππικοί, οἱ δὲ πολλοὶ ἑάνπερ συνῶσι καὶ χρώνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων 10 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως δήπου, ἑάντε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἑάντε φῆτε· πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἶη περὶ τοὺς νέους εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελούσιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν 15 σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκεν περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

Ἔτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερόν ἐστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς; ὦ τάν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς αἰεὶ ἐγγυτάτω αὐτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι;

Πάνυ γε. 20

Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν συνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελείσθαι; ἀποκρίνου, ὦ ἀγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι;

Οὐ δῆτα.

- (i) Πάντες ἄρα ... οὕτω λέγεις (lines 1-2). To what remarkable conclusion has Socrates driven Meletus, and how has he done it? [2 marks]
- (ii) καί μοι ἀπόκριναι ... ἑάντε φῆτε (lines 4-11). Why is Meletus unwilling to respond to this argument? [3 marks]
- (iii) Translate Ἔτι δὲ ἡμῖν ... ἀπόκριναι (lines 16-17). [3 marks]
- (iv) Ἔστιν οὖν ὅστις ... βούλεται (lines 21-3). How does Socrates go on to exploit this argument, and against which of Meletus's allegations is it deployed? [2 marks]

SECTION B

[10 marks]

Answer **one** question from this section.

6. What do we learn about Odysseus from reading *Odyssey* 21 and 22?

 7. In what ways would a modern audience's reaction to the *Medea* differ from that of an ancient audience?

 8. On the evidence provided by **both** the *Wasps* **and** the *Acharnians*, discuss whether, in your view, Aristophanes was a serious social critic or just an entertainer.

 9. "Herodotus was uninterested in the difference between myth and history." Discuss.

 10. Was Socrates a deep thinker or an irritating self-important fool? You should refer to at least **two** Platonic dialogues.
-